

Виклад основного матеріалу. Власне процес відбору інформації є суто індивідуальним, кожен студент, науковець або викладач має свій підхід до здійснення інформаційного пошуку, вивчення бібліографії тощо. Проте деякі науковці намагаються уніфікувати цей процес і звести до стандартних схем. Наприклад, британська бібліотекознавець С. Рамзі пропонує таку схему відбору наукової інформації у процесі визначення теми дослідження (рис. 1) [8, с. 22]. Спочатку робиться *аналіз* наукової інформації та *визначення* теми дослідження; потім робиться певне наукове *відкриття*; проводиться *оцінка* його актуальності; далі відбувається *розміщення* результатів дослідження; після розміщення проводиться повторна *оцінка*; надається *доступ* до кінцевої інформації; відбувається її *оновлення*. Центральною точкою схеми є *управління* інформацією, яке здійснює науковець у процесі визначення теми свого дослідження.

У Законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки» зазначено, що «одним з головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя» [3]. Як зазначено у «Національній доктрині розвитку освіти України» перехід до інформаційного суспільства та швидкий темп розвитку сучасних технологій ставить перед державою, суспільством та кожною свідомою особою виклики, пов'язані зокрема із забезпеченням належного рівня освіти [4].

Неможливо уявити будь – яку сферу сучасного життя, а особливо сучасну освіту, без застосування інформаційно – комунікаційних технологій, тим паче якщо мова йде про використання сучасних бібліотечно – інформаційних ресурсів. У згаданому вище Законі України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки» зазначено, що «розвиток інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх ІКТ у усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування визначається одним з пріоритетних напрямів державної політики» [3].

Інформаційно – комунікаційні технології значною мірою впливають на темпи поширення інформації у сучасному науковому та освітньому просторі, тому наразі постає питання швидкого пошуку актуальної та достовірної інформації. Найбільш ефективним засобом для здійснення такого пошуку є використання знань, умінь, навичок, компетентностей користувача бібліотечно-інформаційними ресурсами.

Постає проблема використання бібліотечно – інформаційних ресурсів, саме тому ми говоримо про бібліотечно – інформаційну компетентність. Звідси випливає необхідність визначити поняття «компетентність». За визначенням, яке наведено у сучасній вітчизняній «Енциклопедії освіти» «компетентність у навчанні (лат. *competentia* – коло питань, в яких людина добре розуміється) набуває молода людина не лише під час вивчення предмета, групи предметів, а

Чуканова С. О.

*провідний бібліотекар наукової бібліотеки,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
м. Київ, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗДІЙСНЕННІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОШУКУ СТУДЕНТАМИ ВНЗ У БІБЛІОТЕКАХ

Актуальність дослідження. Швидке збільшення обсягу інформації загально-характеру взагалі та наукової зокрема, вимагає від сучасної людини постійного вдосконалення, постійного навчання протягом усього життя. Осягнення обсягу інформації, який постійно збільшується, становить проблему сьогодення. Подібного роду проблеми притаманні не лише бібліотекарям, які безпосередньо причетні до класифікації, зберігання, розповсюдження інформації [7, с. 26], а й науковцям, викладачам, студентам. Останні повинні швидко орієнтуватись у масиві сучасної наукової інформації, аби застосовувати її в навчальному процесі.

й за допомогою засобів неформальної освіти, внаслідок впливу середовища то-що)» [1, с. 408].

Поняття «компетентність» також було розглянуто відомим британським психологом Дж. Равеном. На його думку «компетентність тісно пов'язана з мотивацією поведінки людини і є її якісною поведінковою характеристикою» [5, с. 80]. За цим же автором термін «види компетентності – це «мотивовані здібності», тобто сукупність когнітивних, афективних і вольових компонентів мотивованої поведінки, іншими словами - ініціативи» [5, с. 132]. Оскільки наведене вище визначення поняття «компетентність» носить загальний характер, звернемося до інших джерел. Відомий український вчений, професор В. Ягупов, наприклад, наголошує, що «компетентність – це вміння та культура здійснювати певну діяльність» [6, с. 6]. Ця думка поділяється й іншими науковцями: Г. Селевком, А. Хуторським, Б. Ельконіним. В. Ягупов висуває думку, що «компетентність проявляється в конкретній ситуації в процесі здійснення професійної діяльності» [6, с. 6].

Рівень формування бібліотечно – інформаційної компетентності, зокрема студента дуже залежить від взаємодії його як користувача з бібліотекою. Для того, щоб чітко визначити, чим є бібліотека сьогодні та яке значення цієї установи в житті суспільства, звернемося до чинного законодавства. У Законі України (1995 р.) «Про бібліотеки і бібліотечну справу» зазначається, що бібліотекою є «інформаційний, культурний, освітній заклад, що має упорядкований фонд документів і надає їх у тимчасове користування фізичним та юридичним особам» [2]. На думку сучасного бібліотекознавця Р. Рубіна (США), бібліотеки мають за основну мету відбір та упорядкування величезних масивів інформації аби якомога краще забезпечити своїх користувачів якісною інформацією [7]. Проте серед уже систематизованих друкованих бібліотечних ресурсів та електронних баз даних користувачам, аби мати змогу отримати інформацію, яка стосується їхнього предмету зацікавлення, також необхідно здійснювати відбір. Відбір є нічим іншим, як пошуком в електронних або карткових каталогах; пошуком у базах даних за ключовими словами, автором, назвою, предметом тощо. Саме тому кожен користувач бібліотеки проводить власний пошук необхідної інформації із теми проблеми власного дослідження. Студенти, а саме магістранти, також здійснюють певні елементи наукового пошуку. При цьому вони обов'язково проявляють володіння певним рівнем сформованості бібліотечно - інформаційної компетентності. Володіння високим рівнем бібліотечно – інформаційної компетентності є ознакою ефективної наукової та освітньої діяльності, одним із обов'язкових елементів її продуктивності.

Висновки. Виходячи з цього, варто звернути увагу на рівень бібліотечно – інформаційної компетентності як на провідний чинник, що забезпечує ефективність освіти взагалі та наукових досліджень зокрема. Вміння студентів ВНЗ користуватись бібліотечно – інформаційними ресурсами та укладати власні бази даних на їхній основі є важливим показником ефективності навчання та основ наукового дослідження.

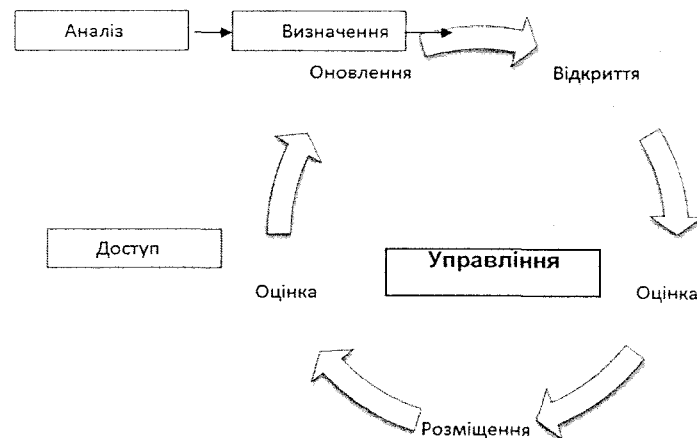

Рис. 1. Процес збору інформації за С. Рамзі

Література:

1. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремень. - К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1036 с.
2. Закон України Про бібліотеки і бібліотечну справу (1995) / [Електронний ресурс]. – Назва з екрану. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>
3. Закон України Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки / [Електронний ресурс]. – Назва з екрану. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
4. Національна доктрина розвитку освіти України / [Електронний ресурс]. – Назва з екрану. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
5. Равен Дж. Компетентність в сучасному обществі / Джон Равен. – М. : Когито – Центр, 2002. – 218 с.
6. Ягупов, В. В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти / Ягупов В. В., Свистун В. І. // Наукові записки. Т. 71 : Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота /Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». - К. : Києво-Могилянська академія, 2007. - С. 3-8.
7. Rubin Richard E . Foundations of Library and Information Science. – New York : Neal-Schuman Publishers , Inc. , 2004. – 495 p.
8. Rumsey S. How to find information : a guide for researchers / Sally Rumsey. – second edition. – The Mc Graw – Hill : Open University Press, 2008 - 242 p.